Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 30. mája 2013 *

„Článok 107 ods. 1 ZFEÚ — Štátna pomoc — Pojem ‚štátne prostriedky' — Pojem ‚pripísateľnosť štátu' — Medziodborové organizácie v odvetví poľnohospodárstva — Uznané organizácie — Spoločné úkony v záujme odboru, o ktorých rozhodli tieto organizácie — Financovanie príspevkami, ktoré tieto organizácie dobrovoľne zaviedli — Správny akt, ktorý tieto príspevky určuje ako povinné pre všetkých podnikateľov dotknutej zložky poľnohospodárstva"

Vo veci C-677/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Francúzsko) z 28. novembra 2011 a doručený Súdnemu dvoru 29. decembra 2011, ktorý súvisí s konaním:

Doux Élevage SNC,

Coopérative agricole UKL-ARREE

proti

Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire,

Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF),

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia A. Rosas, E. Juhász (spravodajca), D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. novembra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Doux Élevage SNC, v zastúpení: P. Spinosi, M. Massart a D. Lechat, avocats,

— Coopérative agricole UKL-ARREE, v zastúpení: P. Spinosi, avocat,

* Jazyk konania: francúzština.

— Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF), v zastúpení: H. Calvet, Y. Trifounovitch, C. Rexha a M. Louvet, avocats,

— francúzska vláda, v zastúpení: E. Belliard, G. de Bergues, J. Gstalter a J. Rossi, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Stromsky a S. Thomas, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 31. januára 2013,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 107 ods. 1 ZFEÚ v súvislosti so štátnou pomocou, konkrétne pojmu „štátne prostriedky“ uvedeného v tomto ustanovení.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi na jednej strane Doux Élevage SNC a Coopérative agricole UKL-ARREE vykonávajúcimi činnosť v zložke poľnohospodárstva zaoberajúcej sa chovom moriek a na druhej strane príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vo veci zákonnosti rozhodnutia týchto orgánov, ktoré pre všetkých podnikateľov tejto zložky určuje dohodu uzatvorenú v rámci medziodborovej organizácie zastupujúcej túto zložku, ktorá stanovuje príspevok na financovanie spoločných úkonov, o ktorých rozhodne táto organizácia, za záväznú.

Francúzske právo

3 Zákon č. 75-600 z 10. júla 1975 o medziodborovej organizácii v poľnohospodárstve (JORF z 11. júla 1975, s. 7124) zaviedol v tomto odvetví medziodborové združenie v tom zmysle, že rôzne organizácie odboru, spoločne nazývané „skupiny“, ktoré v najväčšej miere zastupovali zložky poľnohospodárstva, sa môžu združiť v rámci medziodborového zoskupenia. Ustanovenia tohto zákona boli kodifikované v zákonníku poľnohospodárstva a námorného rybolovu (ďalej len „poľnohospodársky zákonník“), ktorého relevantné ustanovenia v znení účinnom v čase rozhodujúcich skutočností vo veci samej sú uvedené nižšie.

4 Článok L. 611-1 stanovuje:

„Conseil supérieur d’orientation a de coordination de l’économie agricole a alimentaire (Vyššia rada pre orientáciu a koordináciu poľnohospodárstva a potravinárstva) zložená zo zástupcov dotknutých ministrov, poľnohospodárskej výroby, spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, remeselnej výroby a nezávislého obchodu v potravinárstve, spotrebiteľov a združení akreditovaných v oblasti ochrany životného prostredia, poľnohospodárskych vlastníkov, odborov zastupujúcich zamestnancov v odvetví poľnohospodárstva a potravinárstva sa podieľa na vymedzení, koordinácii, uplatňovaní a hodnotení politiky orientácie výroby a organizácie trhov.

Do jej právomoci patrí akákoľvek poľnohospodárska, poľnohospodársko-potravinárska, poľnohospodársko-priemyselná a lesná výroba.

…“

5 Článok L. 632-1 uvádza:

„I. Zoskupenia iniciatívne vytvorené najreprezentatívnejšími profesijnými organizáciami poľnohospodárskej výroby, prípadne spracovania, uvádzania na trh a distribúcie, môžu byť po vydaní stanoviska Vyššej rady pre orientáciu a koordináciu poľnohospodárstva a potravinárstva uznané príslušným správnym orgánom ako medziodborové organizácie na celoštátnej úrovni alebo na úrovni výrobnej zóny pre konkrétny výrobok, prípadne pre skupinu výrobkov, pokiaľ je najmä prostredníctvom uzatvárania medziodborových dohôd ich cieľom:

— definovať a podporovať uzatváranie zmlúv medzi ich členmi,

— prispievať k riadeniu trhov prostredníctvom predvídavého sledovania trhov, prostredníctvom lepšieho prispôsobovania výrobkov kvantitatívnym a kvalitatívnym plánom a prostredníctvom podpory ich predaja,

— posilňovať potravinovú bezpečnosť predovšetkým pomocou sledovateľnosti výrobkov v záujme používateľov a spotrebiteľov.

Medziodborové organizácie môžu mať aj ďalšie ciele zamerané najmä na:

— podporu udržania a rozvoja hospodárskeho potenciálu odvetvia,

— podporu rozvoja nepotravinárskeho využitia výrobkov,

— účasť na medzinárodných rozvojových aktivitách,

…

II. Medziodborovú organizáciu možno uznať len pre výrobok alebo skupinu výrobkov. Ak je uznaná celonárodná medziodborová organizácia, regionálne medziodborové organizácie vytvoria výbory tejto celonárodnej medziodborovej organizácie a sú v nej zastúpené.

…“

6 Článok L. 632-2-I stanovuje:

„Za medziodborové organizácie možno uznať iba tie, ktorých štatúty stanovujú určenie zmierovacieho orgánu pre spory, ktoré môžu vzniknúť medzi členskými medziodborovými organizáciami pri uplatňovaní medziodborových dohôd…

Uznané medziodborové organizácie možno žiadať o stanovisko k smerovaniu a opatreniam príslušných odvetvových politík.

Podieľajú sa na vykonávaní vnútroštátnej hospodárskej politiky a hospodárskej politiky Spoločenstva a môžu mať prioritu pri prideľovaní štátnej pomoci.

Na riadny výkon svojich úloh sa môžu združovať s organizáciami zastupujúcimi spotrebiteľov a zamestnancov podnikov v odvetví.

Podmienky uznania a zrušenia uznania medziodborových organizácií určí dekrétom Conseil d’État.“

7 V súvislosti s prijatím zákona č. 2010-874 z 27. júla 2010 o modernizácii poľnohospodárstva a rybolovu (JORF z 28. júla 2010, s. 13925), ku ktorému došlo neskôr, ako nastali rozhodujúce skutočnosti vo veci samej, bol zrušený tretí odsek článku L. 632-2-I.

8 Podľa článku L. 632-2-II:

„Dohody uzatvárané v rámci uznaných medziodborových organizácií špecifických pre určitý výrobok…, ktorých cieľom je prispôsobovanie ponuky dopytu, nemôžu viesť k obmedzovaniu hospodárskej súťaže…

Tieto dohody sú prijímané jednomyseľne profesiami, ktoré sú členmi medziodborovej organizácie, v súlade s ustanoveniami článku L 632-4 ods. 1…

Uzatvorenie týchto dohôd je ešte pred začatím ich uplatňovania potrebné oznámiť ministrovi poľnohospodárstva, ministrovi hospodárstva a protimonopolnému úradu. Oznámenie o ich uzatvorení sa uverejňuje v Bulletin officiel de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (Úradný vestník pre hospodársku súťaž, spotrebiteľské veci a postihovanie podvodov.

…“

9 Článok L. 632-3 znie:

„Príslušný správny orgán môže na určitú dobu čiastočne alebo úplne rozšíriť uplatňovanie dohôd uzatvorených v rámci uznanej medziodborovej organizácie, pokiaľ je cieľom týchto dohôd podporovať prostredníctvom vzorových zmlúv, dohovorov o kampaniach a spoločných akcií alebo akcií zameraných na spoločný záujem, ktoré sú v súlade so všeobecným záujmom a zlučiteľné s pravidlami spoločnej poľnohospodárskej politiky, najmä:

1. zisťovanie ponuky a dopytu;

2. prispôsobovanie a upravovanie ponuky;

3. uplatňovanie pravidiel v oblasti uvádzania na trh, cenotvorby a platobných podmienok pod dohľadom štátu; toto ustanovenie sa nevzťahuje na výrobky lesného hospodárstva;

4. kvalitu výrobkov: v tejto súvislosti môžu dohody stanovovať najmä vypracovanie a uplatňovanie kvalitatívnych poriadkov a pravidiel vymedzenia, úprav, prepravy a prezentácie, ak je to potrebné, až do štádia maloobchodného predaja výrobkov; pri chránených označeniach pôvodu môžu tieto dohody stanoviť najmä uplatňovanie postupov kontroly kvality;

5. vzťahy medziodborových organizácií v príslušnom odvetví, najmä zavedením technických noriem, programov aplikovaného výskumu, experimentovania a rozvoja vynakladaním investícií v rámci týchto programov;

6. informovanie o odvetviach a výrobkoch, ako aj ich podporu na vnútornom trhu a na zahraničných trhoch;

7. spoločný postup zameraný na boj proti hrozbám a rizikám spojeným s výrobou, spracovaním, uvádzaním na trh a distribúciou poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov;

8. boj proti škodcom v zmysle článku L. 251-3;

9. rozvoj nepotravinárskeho využitia výrobkov;

10. účasť na medzinárodných rozvojových aktivitách;

11. rozvoj zmluvných vzťahov medzi podnikateľmi v profesiách zastúpených v medziodborovej organizácii, najmä vložením do vzorových zmlúv ustanovení týkajúcich sa záväzkov, spôsobov určovania cien, termínov dodania, dĺžky trvania zmlúv, zásady najnižšej ceny, spôsobov úpravy predajných podmienok v prípade veľkých zmien v cenách prvotných poľnohospodárskych surovín, opatrení na reguláciu objemu s cieľom prispôsobiť ponuku dopytu.“

10 Od prijatia zákona č. 2010-874 z 27. júla 2010 článok L. 632-3 znie:

„Príslušný správny orgán môže na určitú dobu čiastočne alebo úplne rozšíriť uplatňovanie dohôd uzatvorených v rámci uznanej medziodborovej organizácie, pokiaľ tieto dohody stanovujú spoločné akcie alebo akcie zamerané na spoločný záujem, ktoré sú v súlade so všeobecným záujmom a zlučiteľné s právom Európskej únie.“

Zvyšná časť znenia tohto článku, ktorá bola dovtedy jeho súčasťou, bola zrušená.

11 Článok L. 632-4 stanovuje:

„Rozšírenie uplatňovania takýchto dohôd je možné za predpokladu, že ich ustanovenia boli prijaté jednomyseľným rozhodnutím profesií zastúpených v medziodborovej organizácii. Pokiaľ sa však dohody týkajú len časti profesií zastúpenej v uvedenej organizácii, postačuje jednomyseľnosť len týchto profesií, ak proti tomu nenamieta nijaká iná profesia.

…

Ak sa rozhodne o rozšírení uplatňovania dohody, takto prijaté opatrenia sú v príslušnej výrobnej zóne záväzné pre všetkých podnikateľov v profesiách, ktoré tvoria túto medziodborovú organizáciu.

Príslušný orgán musí o požadovanom rozšírení uplatňovania rozhodnúť v lehote dvoch mesiacov od doručenia žiadosti podanej medziodborovou organizáciou. Ak v uvedenej lehote svoje rozhodnutie neoznámi, žiadosť sa považuje za schválenú.

V rozhodnutiach o zamietnutí rozšírenia sa uvedú dôvody, na ktorých sa rozhodnutia zakladajú.“

12 Článok L. 632-6 stanovuje:

„Uznané medziodborové organizácie uvedené v článkoch L. 632-1 a L. 632-2 môžu od všetkých podnikateľov z profesií, ktoré ich tvoria, vyberať príspevky vyplývajúce z rozšírených dohôd v súlade s postupom upraveným v článkoch L. 632-3 a L. 632-4, ktoré bez ohľadu na svoju povinnú povahu zostávajú súkromnoprávnymi pohľadávkami.

…

Príspevky možno za podmienok upravených vyhláškou ďalej vyberať za dovážané výrobky. Na žiadosť medziodborových organizácií, ktoré sú ich príjemcami, možno uvedené príspevky na ich náklady vyberať na colnici.

Tieto príspevky nevylučujú uplatnenie poplatkov nedaňového charakteru.“

13 Podľa článku L. 632-8-I:

„Uznané medziodborové organizácie každoročne informujú príslušné správne orgány o svojej činnosti a predkladajú im:

— účtovné závierky,

— správy o činnosti a zápisnice z valných zhromaždení,

— bilancie uplatňovania jednotlivých rozšírených dohôd.

Príslušným správnym orgánom musia predložiť všetky podklady, ktoré si tieto orgány vyžiadajú na výkon svojich kontrolných právomocí.“

14 Príslušný správny orgán uznal neziskové združenie založené podľa súkromného práva Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF) výnosom z 24. júna 1976 (JORF z 26. augusta 1976, s. 5143) za poľnohospodársku medziodborovú organizáciu podľa zákona č. 75-600. CIDEF združuje štyri skupiny profesií, a to „výrobu“, „liahne a dovoz násadových vajec a kmeňov“, „porážku a spracovanie“ a „krmivá“.

15 Podľa článku 2 štatútu CIDEF:

„je [jeho] cieľom:

— združovať všetky profesijné iniciatívy zamerané na organizovanie a zosúlaďovanie trhu s morčacím mäsom,

— na tento účel zaviesť systém štatistických informácií, prostredníctvom ktorého budú podnikatelia neustále informovaní o stavoch hospodárskych zvierat, porážkach, zásobách, zahraničnom obchode, spotrebe domácností a skupinových odberateľov,

— zosúlaďovať výrobu a trh s morčacím mäsom pomocou opatrení zameraných na objem ponuky a dopytu,

— zabezpečovať potrebné finančné prostriedky,

— požadovať prispôsobenie sa homologačným normám stanoveným každou profesijnou skupinou pre výrobky, ktoré vyrába a predáva,

— stanoviť povinnosť uzatvárať medzi podnikateľmi písomné zmluvy o dodávke výrobkov a služieb (výbor navrhne vzorové rámcové zmluvy),

— byť sprostredkovateľom vo vzťahu k vnútroštátnym orgánom aj orgánom Spoločenstva, pokiaľ ide o všetky spoločné problémy skupín profesií súvisiace s morčacou výrobou,

— v rámci EHS zaviesť čo najužšie spojenie s podnikateľmi v oblasti morčacej výroby v partnerských štátoch,

— prijať všetky iniciatívy, ktoré môžu pomôcť vyriešiť technické a technologické problémy, a uskutočniť potrebné skúšky,

— zabezpečiť pre všetky profesijné skupiny alebo pre ich časti v zložke výroby mäsa z hydiny poskytovanie služieb v oblastiach spoločného záujmu. Tieto služby sa výboru zverujú písomnými zmluvami. Ich financovanie sa účtuje osobitne a CIDEF v tejto súvislosti nemôže použiť nijaký príspevok, ktorý je povinný v zmysle článku L. 632-6 poľnohospodárskeho zákonníka.“

Spor vo veci samej, okolnosti predchádzajúce jeho vzniku a prejudiciálna otázka

16 Medziodborovou dohodou prijatou 18. októbra 2007 CIDEF zaviedla medziodborový príspevok, ktorý mal platiť každý z členov profesií, ktoré zastupuje. Táto dohoda bola uzatvorená na dobu troch rokov. Dodatkom dopĺňajúcim túto dohodu, ktorý bol uzatvorený v ten istý deň, bol uvedený príspevok na rok 2008 stanovený vo výške 14 EUR za 1 000 mláďat morky. Príslušný ministri dvomi výnosmi z 13. marca 2008 (JORF z 27. marca 2008, s. 5229 a z 1. apríla 2008, s. 5412) v súlade s článkom L. 632-3 poľnohospodárskeho zákonníka rozšírili uplatňovanie medziodborovej dohody na tri roky a uplatňovanie dodatku na jeden rok. Novým dodatkom k uvedenej medziodborovej dohode uzatvoreným 5. novembra 2008 CIDEF rozhodol o zachovaní medziodborového príspevku na rok 2009 v rovnakej výške. V súlade s článkom L. 632-4 štvrtým odsekom poľnohospodárskeho zákonníka bolo uplatňovanie tohto dodatku rozšírené implicitným súhlasom príslušného orgánu z 29. augusta 2009, ktorý bol uverejnený oznamom príslušného ministerstva z 30. septembra 2009 (JORF z 30. septembra 2009, s. 15881).

17 Doux Élevage SNC, dcérska spoločnosť skupiny Doux, ktorá je najväčším európskym podnikom v hydinovej výrobe, a poľnohospodárske družstvo UKL-ARREE žiadajú od Conseil d'État zrušenie konkludentného rozhodnutia o rozšírení uplatňovania dodatku z 5. novembra 2008, ktoré sa v dôsledku nevyjadrenia sa príslušného orgánu k žiadosti o rozšírenie uplatňovania tohto dodatku považuje za prijaté 29. augusta 2009, ako aj zrušenie oznámenia ministerstva, ktorým bolo toto rozhodnutie uverejnené. Tvrdia, že medziodborový príspevok zavedený dodatkom z 5. novembra 2008, ktorý bol uvedeným rozhodnutím rozšírený na všetkých podnikateľov z medziodborovej organizácie a stal sa pre nich povinným, sa týkal štátnej pomoci, v dôsledku čoho malo byť toto rozhodnutie vopred oznámené Európskej komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ.

18 Vzhľadom na rozsudok z 15. júla 2004, Pearle a i. (C-345/02, Zb. s. I-7139), sa vnútroštátny súd, ktorému bola vec predložená, domnieval, že podľa ustálenej judikatúry sa príspevky zavedené uznanými medziodborovými organizáciami, bežne nazývané „povinné dobrovoľné príspevky" (ďalej len „PDP"), na financovanie spoločných akcií, o ktorých rozhodnú tieto organizácie, ako aj na správne akty, ktoré tieto príspevky robia povinnými pre všetkých podnikateľov dotknutého odvetvia, nevzťahuje pojem štátna pomoc.

19 Vzhľadom na niekoľko stanovísk Cour des comptes však francúzska vláda z dôvodu právnej istoty oznámila Komisii rámcový program potenciálnych aktivít medziodborových organizácií, ku ktorému pripojila desať dohôd uzatvorených najvýznamnejšími medziodborovými organizáciami. Komisia v rozhodnutí Štátna pomoc N 561/2008 [K(2008) 7846 v konečnom znení]) z 10. decembra 2008 s odvolaním sa na už citovaný rozsudok Pearle a i. uviedla, že na predmetné opatrenia sa vzťahuje pojem štátna pomoc. Konštatovala však, že financovanie týchto opatrení nenastoľuje námietky z pohľadu systému spoločnej organizácie trhu a že s týmito opatreniami nie je spojené riziko ovplyvnenia podmienok obchodu v rozpore so spoločným záujmom, z čoho vyvodila, že sa na ne môže vzťahovať výnimka stanovená v článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Podobné stanovisko prijala Komisia aj v dvoch neskorších rozhodnutiach. Všetky tieto rozhodnutia sa stali predmetom žalôb o neplatnosť, ktoré podala Francúzska republika aj dotknuté medziodborové organizácie a ktoré sa v súčasnosti prejednávajú pred Všeobecným súdom.

20 Conseil d'État najprv uvádza, že medziodborová dohoda z 18. októbra 2007 bola prijatá jednomyseľným rozhodnutím štyroch profesijných skupín zastúpených v rámci medziodborovej organizácie a že aj rozhodnutie o opätovnom vyberaní medziodborového príspevku v roku 2009 v nezmenenej výške prijali tieto štyri profesijné skupiny rovnako jednomyseľne. Následne konštatuje, že dodatok z 5. novembra 2008 taxatívnym spôsobom uvádza akcie, ktoré možno financovať medziodborovým príspevkom na rok 2009, ktorý vyberá CIDEF, a ktoré sú komunikačnými akciami osobitnými pre morčacie mäso „a ktorých cieľom je zlepšenie povesti a podpora predaja", spoločnými propagačnými akciami týkajúcimi sa brojlerov, akciami týkajúcimi sa vonkajších vzťahov, zastupovania pred

francúzskymi a európskymi správnymi orgánmi a účasti v európskom združení hydiny, obstarávaním štúdií a spotrebiteľských panelov na účely merania úrovne nákupov, akciami na podporu výskumných aktivít a zabezpečenia kvality a činnosti na obranu záujmov odvetvia.

21 Conseil d'État okrem toho zdôrazňuje na jednej strane to, že tento dodatok neumožňuje financovanie činností vstupovania na trh s morčacím mäsom, a na druhej strane to, že propagačné akcie uvedené v tomto dodatku nijako nerozlišujú pôvod výrobkov a že z nijakého dokumentu v spise nevyplýva, žeby sa časť príspevkov získaných v roku 2009 použila výlučne na akcie na reklamu „francúzskeho morčacieho mäsa", a to či už vo Francúzsku, alebo v cudzine.

22 Vzhľadom na tieto úvahy a zistenia, ako aj stanovisko Komisie uvedené vyššie Conseil d'État rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 107 [ZFEÚ] vykladaný v duchu [už citovaného] rozsudku Pearle a i. vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie vnútroštátneho orgánu rozširujúce uplatňovanie dohody, ktorá ako dohoda uzatvorená v rámci [CIDEF] zavádza príspevok v rámci medziodborovej organizácie uznanej vnútroštátnym orgánom a robí ho tým povinným, aby umožnila vykonávanie činností komunikácie, propagácie, vonkajších vzťahov, zabezpečenia kvality, výskumu, obrany záujmov odvetvia, ako aj obstarávania štúdií a spotrebiteľských panelov, na všetkých podnikateľov určitého odvetvia sa vzhľadom na povahu predmetných činností, spôsoby ich financovania a podmienky ich uplatňovania týka štátnej pomoci?"

O prejudiciálnej otázke

23 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či rozhodnutie vnútroštátneho orgánu rozširujúce uplatňovanie dohody, ktorá stanovuje povinný príspevok na umožnenie vykonávania činností komunikácie, propagácie, vonkajších vzťahov, zabezpečenia kvality, výskumu a obrany záujmov odvetvia, na všetkých podnikateľov určitého odvetvia poľnohospodárstva predstavuje prvok štátnej pomoci.

24 Najprv treba pripomenúť, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ vyhlasuje pomoc poskytovanú členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

25 Článok 107 ods. 1 ZFEÚ podmieňuje túto nezlučiteľnosť štyrmi podmienkami. Po prvé musí ísť o intervenciu zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé táto intervencia musí byť spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí priniesť výhodu svojmu príjemcovi. Po štvrté musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (rozsudok Pearle a i., už citovaný, bod 33 a citovaná judikatúra).

26 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa považuje iba zvýhodnenie poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov. V tomto ustanovení totiž rozlišovanie medzi „pomocou poskytovanou členským štátom" a „pomocou poskytovanou zo štátnych prostriedkov" neznamená, že všetky výhody poskytované štátom predstavujú štátnu pomoc bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú financované zo štátnych prostriedkov, ale jeho cieľom je začleniť do tohto pojmu tak výhody priamo poskytované štátom, ako aj výhody poskytované prostredníctvom verejných alebo súkromných inštitúcií, ktoré tento štát zriadil alebo poveril (rozsudok z 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, Zb. s. I-2099, bod 58 a citovaná judikatúra). Zákaz podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa v zásade môže vzťahovať tiež na pomoci poskytnuté verejnými alebo súkromnými orgánmi zriadenými alebo určenými štátom na riadenie pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok Pearle a i., už citovaný, bod 34 a citovanú judikatúru).

27 Aby sa však zvýhodnenie mohlo kvalifikovať ako pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musí byť na jednej strane poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov a na druhej strane pripísateľné štátu (rozsudok Pearle a i., už citovaný, bod 35 a citovaná judikatúra).

28 Treba pripomenúť, že ako uviedol generálny advokát v bode 37 svojich návrhov, financovanie zo štátnych prostriedkov je podstatným prvkom pojmu „štátna pomoc“.

29 V tejto súvislosti už Súdny dvor v bodoch 59 a 61 už citovaného rozsudku PreussenElektra konštatoval, že vnútroštátna právna úprava, ktorá zavedením povinnosti nákupu určitých výrobkov za minimálne ceny priznáva určitým podnikom výhody a iným prináša nevýhody, nespôsobuje nijaký priamy alebo nepriamy prevod štátnych prostriedkov podnikom vyrábajúcim tieto výrobky a že takáto povinnosť nie je takej povahy, že tejto úprave dáva povahu štátnej pomoci.

30 V bode 36 už citovaného rozsudku Pearle a i. Súdny dvor pri skúmaní poplatkov, ktoré profesijná organizácia uložila svojim členom s cieľom financovať reklamnú kampaň, dospel k rovnakému záveru, pričom predovšetkým konštatoval, že vzhľadom na to, že náklady vynaložené týmto verejnoprávnym subjektom v súvislosti s uvedenou kampaňou boli plne hradené prostredníctvom poplatkov uložených podnikom, ktoré z nej mali prospech, jej zásah neviedol k vytvoreniu výhody, ktorá by predstavovala dodatočné zaťaženie pre štát alebo pre tento subjekt.

31 V bode 37 uvedeného rozsudku Súdny dvor tiež konštatoval, že iniciatíva organizovať a usporiadať reklamnú kampaň, o ktorú išlo v konaní vo veci samej, pochádza od súkromného združenia optikov, nie od verejnoprávneho subjektu, ktorý slúžil iba ako nástroj na vyberanie a použitie získaných prostriedkov v prospech výlučne obchodného cieľa, ktorý vopred stanovili členovia príslušného profesijného odvetvia a ktorý v žiadnom prípade nebol súčasťou politiky definovanej orgánmi verejnej moci.

32 Čo sa týka príspevkov, o ktoré ide vo veci samej, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že pochádzajú od súkromnoprávnych hospodárskych subjektov, či už členov, alebo nečlenov dotknutej medziodborovej organizácie, ktorí však vykonávajú hospodársku činnosť na dotknutých trhoch. Tento mechanizmus nezahŕňa nijaký priamy alebo nepriamy prevod štátnych prostriedkov, fondy vytvorené z platieb týchto príspevkov ani neprechádzajú cez rozpočet štátu alebo iného verejnoprávneho subjektu a štát sa nevzdáva nijakého zdroja z akéhokoľvek dôvodu, či už ide o daň z príjmu, iné dane, odvody alebo iné, ktoré by podľa vnútroštátnej právnej úpravy mali byť platené do štátneho rozpočtu. Tieto príspevky si počas celého svojho obehu zachovávajú súkromnoprávnu povahu a v prípade nezaplatenia musí medziodborová organizácia na ich vymáhanie podstúpiť riadne občianskoprávne alebo obchodnoprávne súdne konanie, keďže nemá k dispozícii nijaký nástroj štátnej povahy.

33 Je nepochybné, že medziodborové organizácie sú združeniami podľa súkromného práva a nie sú súčasťou verejnej správy.

34 Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že na to, aby sa výhoda poskytnutá jednému alebo viacerým podnikom mohla považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, netreba vo všetkých prípadoch dokázať, že došlo k prevodu štátnych prostriedkov (pozri rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 36 a citovanú judikatúru).

35 Súdny dvor uviedol, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa vzťahuje na všetky peňažné prostriedky, ktoré môžu orgány verejnej moci skutočne použiť na podporu podnikov bez ohľadu na to, či tieto prostriedky trvalo patria, alebo nepatria do majetku štátu. V dôsledku toho, aj keď sumy zodpovedajúce predmetnému opatreniu nie sú trvalým spôsobom vo vlastníctve štátnej pokladnice, skutočnosť, že stále sú pod verejnou kontrolou, a teda k dispozícii príslušným vnútroštátnym orgánom, stačí na to, aby sa považovali za štátne prostriedky (pozri rozsudok Francúzsko/Komisia, už citovaný, bod 37 a citovanú judikatúru).

36 Vo veci samej však nie sú splnené kritériá vymedzené Súdnym dvorom v bode 37 už citovaného rozsudku Francúzsko/Komisia. Je isté, že vnútroštátne orgány nemôžu skutočne použiť prostriedky pochádzajúce z príspevkov, o ktoré ide vo veci samej, na podporu určitých podnikov. O použití týchto prostriedkov rozhoduje medziodborová organizácia, pričom sú plne určené na ciele, ktoré sama stanoví. Tieto prostriedky tiež nie sú pod verejnou kontrolou a nie sú k dispozícii štátnym orgánom.

37 Prípadný vplyv, ktorý môže členský štát uplatňovať na fungovanie medziodborovej organizácie rozhodnutím rozšíriť uplatňovanie medziodborovej dohody na všetkých podnikateľov odvetvia, nemôže zmeniť konštatovania uvedené v bode 36 tohto rozsudku.

38 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru totiž vyplýva, že právna úprava dotknutá vo veci samej nepriznáva príslušnému orgánu právomoc riadiť alebo ovplyvňovať správu finančných prostriedkov. Navyše, ako poznamenal generálny advokát v bode 71 svojich návrhov, podľa judikatúry príslušných vnútroštátnych súdov ustanovenia poľnohospodárskeho zákonníka upravujúce rozšírenia uplatňovania dohôd ukladajúcich príspevky v rámci medziodborovej organizácie neoprávňujú verejné orgány na to, aby vo vzťahu k PDP vykonávali inú kontrolu než kontrolu správnosti a zákonnosti.

39 Pokiaľ ide o uvedenú kontrolu, treba uviesť, že článok L. 632-3 poľnohospodárskeho zákonníka neumožňuje podmieňovať rozšírenie uplatňovania uvedenej dohody sledovaním konkrétnych cieľov politík vymedzených a stanovených orgánmi verejnej moci, keďže uvedený článok nevyčerpávajúcim spôsobom uvádza veľmi všeobecné a rôznorodé ciele, ktoré musí medziodborová dohoda podporovať, aby príslušný orgán verejnej správy mohol rozšíriť jej uplatňovanie. Tento záver nemôže byť vyvrátený povinnosťou stanovenou v článku L. 632-8-I tohto zákonníka informovať tieto orgány *ex post* o použití PDP.

40 Okrem toho v spise predloženom Súdnemu dvoru nie je uvedené nič, čo by umožňovalo usudzovať, že iniciatíva na zavedenie PDP nepochádza od samotnej medziodborovej organizácie, ale od orgánov verejnej moci. Treba zdôrazniť, že ako uviedol generálny advokát v bode 90 svojich návrhov, orgány verejnej moci sú len „nástrojom“ na stanovenie záväznosti príspevkov zavedených medziodborovými organizáciami na dosiahnutie cieľov, ktoré si samy určia.

41 Preto ani právomoc štátu uznať medziodborovú organizáciu v zmysle článku L. 632-1 poľnohospodárskeho zákonníka, ani právomoc tohto štátu rozšíriť uplatňovanie medziodborovej dohody na všetkých podnikateľov odvetvia v zmysle článkov L. 632-3 a L. 632-4 tohto zákonníka neumožňuje vyvodenie záveru, že úkony uskutočnené medziodborovou organizáciu sú pripísateľné štátu.

42 Komisia napokon tvrdí, že úkony medziodborovej organizácie sú čiastočne financované z verejných zdrojov a že vzhľadom na neexistenciu osobitného účtovania vo vzťahu k verejným a súkromným zdrojom všetky prostriedky medziodborových organizácií predstavujú „štátne prostriedky“.

43 V tejto súvislosti treba uviesť, že prejudiciálna otázka sa týka len príspevkov platených v rámci medziodborovej organizácie, nie prípadných ostatných zdrojov pochádzajúcich z verejného rozpočtu.

44 Okrem toho, ako zdôraznil generálny advokát v bode 57 svojich návrhov, súkromné zdroje používané medziodborovými organizáciami sa nestávajú „verejnými zdrojmi“ len preto, že sa využívajú spoločne s prostriedkami pochádzajúcimi z verejného rozpočtu.

45 Na základe toho, čo bolo uvedené, treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie vnútroštátneho orgánu rozširujúce uplatňovanie dohody, ako je medziodborová dohoda, o ktorú ide vo veci samej, ktorá zavádza príspevok v rámci medziodborovej organizácie uznanej vnútroštátnym orgánom a robí ho tým povinným, aby umožnila

vykonávanie činností komunikácie, propagácie, vonkajších vzťahov, zabezpečenia kvality, výskumu a obrany záujmov dotknutého odvetvia, na všetkých podnikateľov určitého odvetvia poľnohospodárstva nepredstavuje prvok štátnej pomoci.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie vnútroštátneho orgánu rozširujúce uplatňovanie dohody, ako je medziodborová dohoda, o ktorú ide vo veci samej, ktorá zavádza príspevok v rámci medziodborovej organizácie uznanej vnútroštátnym orgánom a robí ho tým povinným, aby umožnila vykonávanie činností komunikácie, propagácie, vonkajších vzťahov, zabezpečenia kvality, výskumu a obrany záujmov dotknutého odvetvia, na všetkých podnikateľov určitého odvetvia poľnohospodárstva nepredstavuje prvok štátnej pomoci.

Podpisy